

INNLEDNING PÅ SEKRETÆRKONFERANSE PÅ OLRUD 27.5.81.

Vi står foran en knallhard valgkamp. Våre motstandere satser maksimalt - og Arbeidsgiverforeningen, Industriforbundet og Kongelig Norsk Automobilklubb mobiliserer alle sine ressurser. Vi på vår side har bare våre egne krefter å stole på - men de er ~~vel~~edige når vi makter å hente dem ut og organisere dem til felles kamp.

Vi skal huske at vi er på offensiven - og at det gir et viktig psykologisk overtak. I vinter var de borgerlige partier fjellsikre på en brakende valgseier. Vi lå ^{over} ti prosent fra det nivået som gir oss flertall. På få måneder har vi gjort

drøyt halvparten av den jobben. Det har gjort våre motstandere nervøse. Det tyder på dårlige nerver når de søker å lage valgkamp på at Regjeringen inviterer stortingsgruppa og bruker noen tiere på hver - eller på at jeg må bruke utrykningsbil på å nå et møte som skal gå direkte i radio. Som Dagbladet skrev i går: slikt er politisk fattigdom - og tegn på nervøsitet.

De har jo i tillegg sine reelle problemer - alternativet som forsvant på Kristelig Folkepartis landsmøte og den borgerlige fiaskoen i Sverige.

La oss utnytte at vi er på offensiven og at de andre er litt ute av stilen. Men la oss samtidig være edruelige: Det er en kjempejobb som ligger foran oss - de siste prosentene er de tyngste. Mange av de vi har gjenvunnet er gjerdesittere som en tid har vært i tvil men som egentlig hører hjemme hos oss og har kommet tilbake. Nå må vi vinne dem som en tid har tenkt seg

andre alternativer. Men la oss ikke glemme at det tjener oss å øke hjemmesittingen blandt borgerlige velgere. Klarer vi å så tvil om Høyres program - klarer vi å få fram at dette er overbudspolitik - da kan ^{vi få} hjemmesitting hos mange som er så sterkt knyttet til partiet Høyre at de ikke kan tenke seg overgang - og Høyre har i dag nær tredjedelen av velgerne.

Den positive delen av en valgkamp er å få fram vårt program: Vise velgerne hvor vi vil; overbevise dem om at vi kan styre bedre enn de andre.

La oss kjøre offensivt fram med vårt politiske regnskap. Angrepene fra motstanderne må ikke forvirre oss: Vi har et meget sterkt politisk regnskap å legge fram. Vi har beholdt full sysselsetting i en verden av ledighet - og vi har skapt 250.000 nye arbeidsplasser på 10 år. Vi har gjennomført store reformer - arbeidsmiljøloven, sykelønnsordningen,

4

videreutviklet trygdeordningene, bygd ut skoleverket - skapt et gjennombrudd i ressurs- og miljøpolitikken. I en verden av stagnasjon og tilbakegang er dette imponerende resultater - la oss minne velgerne om hvordan det står til i land der høyrekreftene rår.

Det er viktig for oss å få fram at de vanskene vi møter, ikke er skapt av DNA, men av krisen i den internasjonale økonomi. Norge eksporterer halvparten av nasjonalproduktet - det forklarer på en enkel måte hvorfor vansker ute, raskt skaper problemer for oss. La oss minne om at tilbakeslagene er særlig sterke i de land som handelsmessig betyr mest for oss - Sverige og England.

Den dystre internasjonale situasjonen er bakgrunnen for at vi stiller arbeid for alle som vår fremste sak. Heldigvis er det slik at folk i Norge er vant til å se på full sysselsetting som en selvfølge. Vi må forklare folk

at arbeid ikke er noen selvfølge i dagens verden - at det kre-
ves en konsekvent politikk med/sterke virkemidler for å sikre
bruk av
sysselsettingen.

Vi har dårligere oppslutning blandt yngre mennesker - og sær-
lig i tettstedene, enn blandt de eldre. Det er derfor meget
verdifulle at LO retter sin kampanje mot denne gruppen. Vi
vet at arbeidsledighet er særlig alvorlig for de yngre. Ved
å markere sysselsettingen som hovedoppgaven overfor de yngre,
møter vi dem på det område som kan avgjøre deres framtid.
Samtidig mobiliserer vi de eldre som valgarbeidere for oss -
de vet nemlig hva ledighet er og kan fortelle de yngre om det.

Vårt andre hovedtema er sikkerhet, avspenning
og fred. Willöch har prøvd å mobbe oss for det initiativet
vi har tatt gjennom forslaget om en atomvåpenfri sone i Norden.
Dette søkes framstilt som om vi vil legge landet åpent - at

6

vi skulle gå til ensidige skritt uten balanserte mottiltak.
La oss slå rolig fast at vi alltid har sett og fortsatt ser
begge sider av saken: at vi viser vilje til å styrke vår
forsvarsinnsats, og samtidig arbeider aktivt for balanserte
nedrustningstiltak i kontakt med våre allierte. Jeg tror Wil-
loch tar alvorlig feil av det sterke engasjement i folket for
å hindre atomkrigens galskap i å bryte løs. Stadig flere blir
informert om den våpentekniske utvikling. De trekker den
konklusjon at vi aldri må hvile i våre anstrengelser for å
bringe prosessen av avspenning og nedrustning videre. Vel er
det så at det er stormaktene som har ansvaret og den avgjørende
innflytelse, men de små land har en viktig misjon. Gjennom
konstruktive og konkrete forslag, kan vi hjelpe forhandlings-
prosessen videre. Alternativet til forhandlinger og avspenning

er utslettelsen. Derfor har vi forpliktet oss til å arbeide aktivt og konkret med nedrustnings- og avspenningsspørsmålene. Vi får la Willoch stå alene med sitt forslag om debattfrie soner i politikken.

Vårt tredje slagord er forsvar for velferdsstaten.

Velferdsstaten bygger på solidariteten som er grunnvollen i vår ideologi. De som angriper eller undergraver solidariteten angriper velferdsstaten. De som lokker med vesentlige skattelettelser angriper velferdsstaten - for den kan bare holdes oppe gjennom et høyt fellesforbruk - det betyr vilje til å betale skatt. Det blir en hovedsak i vårt valgarbeid å vise at Høyre ikke kan løve lavere skatter, strammere budsjetter og de samme eller høyere velferdsgoder som i dag. Flere undersøkelser viser at eldreomsorgen er blandt de saker mange ser som viktige i valgkampen - og ikke

8

bare de eldre selv. Vi skal presse Høyre til å svare på om det er de eldre som skal betale hvis skattenivået skal senkes. I årene som kommer blir det mange flere eldre - og de har krav på større pensjoner fordi stadig flere har opptjente rettigheter. Også derfor er det bløff av Høyre å gi inntrykk av at det er rom for senkninger av skatter og avgifter samlet sett.

Oljen for hele folket er vårt fjerde slagord.

Høyre vil vingeklippe Statoil og slippe de private selskapene mere til - de som ikke styres av Storting og Regjering slik Statoil gjør. De vil i virkeligheten putte milliardbeløp i lommene på private aksjonærer - og samtidig later de som om vi skal få de samme inntektene til fellesskapet. Oljepolitiske trollmenn har Harald Norvik riktig karakterisert dem som påstår dette er mulig.

Nasjonal styring og inntektene til fellelskapet blir sentrale elementer i vår oljepolitikk. Styringen av oljevirkksomheten har avgjørende betydning for det norske samfunnets framtid - både gjennom de direkte og indirekte virkninger av oljen. Oljepolitikken blir et av de områdene der det blir størst praktisk endring om de borgerlige slipper til. Dette tror jeg det går an å få folk til å forstå - at vi skal bruke milliardene til eldreomsorg, barnehager, sykehus og andre fellestiltak og ikke til å gjøre de rike enda rikere.

Demokrati og likestilling er vårt femte slagord. Her blir vi angrepet av Høyre, Industriforbundet og Arbeidsgiverne i fellesskap. De kjører ensidig på 50-prosentforslaget i Skytøenkomiteen. Våre svar på dette er for det første at en bredt sammensatt offentlig komite skal utrede de mange rettslige sider ved denne saken.

Men dernest skal vi få fram at de borgerlige foretar en meningsløs innsnevring av diskusjonen om demokratiet - at vi er langt mer opptatt av det som skjer inne i bedriftene og organisasjonene - hver eneste dag. De daglige og mellommenneskelige forhold er helt avgjørende for vårt arbeidslivs framtid. Mobilisering av de menneskelige ressursene hos de mange er kjernen i vårt demokratiarbeid. Våre motstandere er opptatt av at noen kan få mindre innflytelse og forsvare de privilegertes posisjoner. Vårt syn bygger på en positiv vurdering av de muligheter som bør i alle. Det må vi få fram!

Likestillingssakene er også viktige for oss. Vi har en særlig troverdighet hos kvinnene. De vet at det var vi som kjempet fram den nye abortloven. De skal bli minnet om at det var vi som førte en politikk på 70-tallet som skapte 170.000

nye arbeidsplasser for kvinner. Det er vår regjering som har kjempet fram en prioritering av daginstitusjoner for barn også i vanskelige økonomiske tider - der man for har vært raske til å skjære ned på de myke postene. Vi går nå videre med framlegg om kjønnskvoltering som et middel for å få flere utdanningsveger og kvinner inn i yrker der mennene har dominert til nå. På lang sikt har vi reist kravet om sekstimersdagen for å gi både kvinner og menn bedre vilkår for å kombinere lønnet arbeid og omsorgsarbeid i hjemmene.

Det gjelder i likestillingspolitikken som i all annen politikk at man må ville midlene for å nå målene. Kvinnene i Norge vet at det er vi som har villet midlene i de vanskelige sakene. Vi har en troverdighet i likestillingsarbeidet som vi skal ta vare på. Kvinnene er i flertall i velgerfolket.

12

De kan gi oss flertallet ved valget.

Så har vi de vanskelige sakene:

Den sterke prisstigningen er nå et hovedproblem i vår økonomi. Dette vil Høyre å utnytte i valgkampen.

Presthus er opptatt av at prisstigningen over de siste 6 måneder svarer til en årlig prisstigning på 17 prosent. Vi må vise til at dette er en helt spesiell periode. Bl.a. skyldes 4 prosentenheter av de 17 en omlegging fra direkte til indirekte skatt som Høyre var enig i. Vi opplever dessuten unektelig visse ettervirkninger etter prisstoppen. Ser vi tiden fra prisstoppen ble

14
innført og fram til i dag under ett, vil prisstigningen tilsvare 10 prosent på årsbasis.

Det er likevel nærliggende å spørre om ikke tiden er inne for drastiske tiltak mot inflasjonen som kan virke raskt. Men slik situasjonen nå er, fins det ingen enkle måter å bekjempe inflasjonen på. Verken strammere priskontroll, subsidier eller pris- og inntektsstopp vil fullt ut kunne gi den virkning vi er ute etter.

Regjeringen må her - som på andre områder - se sin politikk som en helhet. De virkemidler som til sammen gradvis kan dempe inflasjonen, er ikke uten videre populære. Inflasjonen må bekjempes med mange tiltak,

15
nen hovedbidragene må komme fra en rettern finanspolitikk kombinert med inntektspolitisk samarbeid. Det siste krever samarbeid mellom arbeidslivets organisasjoner og regjeringen. Jeg tror at vi kan få folk til å forstå at Arbeiderpartiet er bedre skikket enn Høyre til å makte de oppgavene det her gjelder.

I denne lukkede forsamling vil jeg samtidig gjøre dette klart: Hvis vi får regjeringsmakten til høsten, må vi innstille oss på å ta opp til ny vurdering viktige sider ved måten vi gjennomfører inntektsoppgjørene på.

I mange land har de holdt så sterkt igjen i finans- og pengepolitikken at de har skapt massearbeidsløshet for å bekjempe inflasjonen. Det vil vi ikke gjøre.

16
Vår viktigste programpost er arbeid for alle. Nettopp derfor må vi legge vekt også på andre virkemidler i kampen mot inflasjon. Her kommer særlig samarbeidet om inntektsoppgjøret inn.

Mange har ment at skattene var et vanskelig spørsmål for^{oss}.
 Det er ikke tvil om at Høyre har vunnet velgere gjennom sin
 agitasjon om lavere skatter. Som jeg har sagt før: Det
 blir en hovedsak for oss å avsløre Høyres skatteagitasjon
 som den kjempebløff den er.

Under møtet på Eidsvoll var det et punkt Willoch hadde alvor-
 lige vansker med. Jeg spurte - igjen og igjen - om hvor de
 skulle finne dekning for sin forslag om lavere skatter og
 uttalelser om at de vil stramme inn på budsjettene.

Jeg spurte: er det de eldre, sykehusene, barna eller vegene
 som skal få mindre. Willoch viste til "lange lister" de
 hadde fremmet i Stortinget. Men saken er jo at dette dreier
 seg om småbeløp. Skal det gis skatteletter som virkelig
 betyr noe, går det om milliarder. Bare forslaget om å fjerne
 investeringsavgiften betyr 4,5 milliarder. Det er selvsagt

18

lett å forstå at Høyre ikke vil svare på slike ubehagelige
 spørsmål om hvor de vil skjære. De vil fri til alle grupper
 samtidig og vil ikke støte noen fra seg ved å fortelle at
 regningen skal sendes dit. Og det er sterke grunner til at
 ting er kommet inn på budsjettene
 Men vi skal tvinge dem til å svare - ved stadig å gjenta
 spørsmålene. Når svarene uteblir skal vi fortelle velgerne
 at dette skyldes det enkle forhold at det ikke går an å
 heve utgiftene og senke inntektene - samtidig. At det kort
 og godt ikke er dekning for Høyres skatteagitasjon. Willoch
 innrømmet nesten dette da han sa: "Det blir ingen skatte-
 revolusjon om Høyre får makten - men en rekke små skritt i
 riktig retning."

Klarer vi å nå fram med denne avsløringen, ^{kan vi} oppnå tre ting:
 At noen blir overbevist og kommer over til oss. At noen bli
 skuffet og kaster bort stemmen på Carl I Hagen - og at noen
 går over i hjemmesitterpartiet.

Det er mangelen på sammenheng som er det svake punktet i Høyres politikk og agitasjon. De har falt for fristelsen opposisjonspartier møter: uansvarlige overbud på alle felter samtidig. Det er derfor det alltid kommer en kraftig skuffelsesreaksjon etter en borgerlig valgseier - både under Borten / i Norge og under Falldin/Bomahn i Sverige opplevde velgerne at skattene steg etter et valg med løfter om redusjoner.

Til slutt: Det er en hovedsak å få fram at det skal velges Regjering for landet. Vi presenterer et klart alternativ fra et samlet parti - med et program som velgerne kan vurdere på forhånd. På borgerlig side er alternativet en ren Høyreregjering - med uklar støtte fra de andre borgerlige partiene i Stortinget - uten at noe fellesborgerlig program blir lagt fram. De liker ikke at vi sier det, men det er sant

og derfor gjentar vi det: Det er en loddseidel å stemme borgerlig. Vi vet at det blir ren høyreregjering - men vi vet ikke hvilket program den skal regjere etter. Selv om den skulle velge Høyres program alene, er det så store selvmotsigelser i det at velgerne reelt ikke har fått beskjed.

Derfor kan vi med rette si - vi er det eneste klare alternativet - for Arbeid for alle. for sikkerhet, avspenning og fred, for forsvar for velferdsstaten, for oljen for hele folket og for demokrati og likestilling.

Godt valg - det er vi selv som har ansvaret for det!